

2025/1471

19.7.2025

DECYZJA RADY (WPZiB) 2025/1471

z dnia 18 lipca 2025 r.

w sprawie zmiany decyzji 2012/642/WPZiB dotyczącej środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi i udziałem Białorusi w agresji Rosji wobec Ukrainy

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 29,

uwzględniając wniosek Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 15 października 2012 r. Rada przyjęła decyzję 2012/642/WPZiB ⁽¹⁾.
- (2) W dniu 24 lutego 2022 r. prezydent Federacji Rosyjskiej ogłosił operację wojskową w Ukrainie, a rosyjskie siły zbrojne rozpoczęły atak na Ukrainę, także z terytorium Białorusi. Taki atak stanowił rażące naruszenie integralności terytorialnej, suwerenności i niezależności Ukrainy.
- (3) W konkluzjach z dnia 19 lutego 2024 r. Rada stanowczo potępiła fakt, że białoruski reżim nadal wspiera Rosję w wojnie napastniczej przeciwko Ukrainie, i zaapelowała do Białorusi, aby zaprzestała tych działań i przestrzegała swoich zobowiązań międzynarodowych.
- (4) Ze względu na powagę sytuacji oraz w odpowiedzi na ciągły udział Białorusi w agresji Rosji wobec Ukrainy należy wprowadzić dodatkowe środki ograniczające.
- (5) W szczególności należy zakazać nabywania z Białorusi wszystkich typów uzbrojenia i materiałów z nim związanych.
- (6) Aby zwiększyć skuteczność środków ograniczających nałożonych w odpowiedzi na rosyjską wojnę napastniczą przeciwko Ukrainie, należy ograniczyć ryzyko obchodzenia tych środków poprzez wywóz pośredni za pośrednictwem państw trzecich. Niektóre towary i technologie mogą przyczynić się do wzmocnienia potencjału militarnego i technologicznego Białorusi lub do rozwoju jej sektora obronności i bezpieczeństwa, w tym w przypadkach gdy są wywożone pod pretekstem końcowego przeznaczenia do celów cywilnych. Zakaz wywozu pośredniego obejmuje wywóz produktów podlegających środkom ograniczającym, w tym za pośrednictwem państw trzecich. Jeżeli istnieje wiarygodne ryzyko, że takie produkty wywożone do państw trzecich mogą ostatecznie zostać przekierowane na Białoruś, właściwe organy powinny podjąć w odpowiednim czasie działania zapobiegawcze. W związku należy udostępnić państwom członkowskim opcjonalny mechanizm administracyjny, który umożliwia właściwym organom krajowym wymaganie uprzedniego zezwolenia na wywóz produktów, które mogą przyczynić się do wzmocnienia wojskowego i technologicznego Białorusi lub rozwoju jej sektora obrony i bezpieczeństwa, do dowolnego państwa trzeciego w przypadku, gdy eksporter został poinformowany, że są wystarczające powody, by podejrzewać, że miejsce końcowego przeznaczenia produktów może znajdować się na Białorusi lub że użytkownikami końcowymi produktów mogą być podmioty białoruskie. Środek ten nie ma na celu nałożenia nowego ograniczenia ogólnego, lecz wyposażenie państw członkowskich w skuteczne i proporcjonalne narzędzie wykrywania obchodzenia i zapobiegania ewentualnemu obchodzeniu środków ograniczających, przy jednoczesnym zapewnieniu eksporterom jednolitej interpretacji i jasności prawa. Środek ten nie powinien mieć wpływu na zakres klauzuli zakazu wywozu pośredniego. Do państw członkowskich należy decyzja, czy do przypadków, w których miejsce końcowego przeznaczenia produktów może znajdować się na Białorusi lub użytkownikami końcowymi produktów mogą być podmioty białoruskie, ma być stosowany ten środek czy też klauzula zakazu wywozu pośredniego.

⁽¹⁾ Decyzja Rady 2012/642/WPZiB z dnia 15 października 2012 r. w sprawie środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi i udziałem Białorusi w agresji Rosji wobec Ukrainy (Dz.U. L 285 z 17.10.2012, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2012/642/oj>).

- (7) Należy także rozszerzyć zakaz transakcji, by obejmował obowiązujący zakaz świadczenia specjalistycznych usług w zakresie komunikatów finansowych na rzecz niektórych białoruskich instytucji kredytowych i ich białoruskich jednostek zależnych, które mają znaczenie dla białoruskiego systemu finansowego i są już objęte środkami ograniczającymi nałożonymi przez Unię. Ponadto należy dodać wyłączenia związane z funkcjonowaniem przedstawicielstw dyplomatycznych i konsularnych Unii i państw członkowskich lub krajów partnerskich na Białorusi oraz związane z transakcjami dokonywanymi przez obywateli państwa członkowskiego mających miejsce zamieszkania na Białorusi. Należy też dodać odstępstwo w odniesieniu do transakcji, które są absolutnie niezbędne do wycofania inwestycji z Białorusi lub likwidacji działalności gospodarczej na Białorusi. Przypomina się, że unijne środki ograniczające nie mają skutków eksterytorialnych i nie są wiążące dla podmiotów zarejestrowanych na mocy prawa państw trzecich, w tym prawa białoruskiego. W związku z tym transakcje między osobami prawnymi, podmiotami lub organami zarejestrowanymi lub utworzonymi na mocy prawa państwa członkowskiego a ich jednostkami zależnymi w państwach trzecich nie stanowią naruszenia tego zakazu, w tym w przypadkach gdy w takie transakcje zaangażowane są instytucje kredytowe lub finansowe podlegające zakazowi. Wyłączenia i odstępstwo określone w art. 2y decyzji 2012/642/WPZiB pozostają bez uszczerbku dla zakazu świadczenia przez operatorów w Unii usług w zakresie komunikatów finansowych na rzecz podmiotów wymienionych w załączniku V.
- (8) Należy także rozszerzyć wykaz produktów, które mogą przyczynić się do wzmocnienia potencjału wojskowego i technologicznego Białorusi lub do rozwoju jej sektora obronności i bezpieczeństwa, poprzez dodanie do tego wykazu produktów wykorzystywanych przez Rosję w wojnie napastniczej przeciwko Ukrainie oraz produktów, które przyczyniają się do rozwoju lub produkcji systemów wojskowych Białorusi, w tym chemicznych prekursorów materiałów energetycznych, części zamiennych do obrabiarek, dodatkowych maszyn sterowanych komputerowo (CNC) oraz chemikaliów składowych materiałów miotających.
- (9) Ponadto należy rozszerzyć wykaz towarów podlegających ograniczeniom wywozowym, które to towary mogłyby przyczynić się do zwiększenia potencjału przemysłowego Białorusi, takich jak maszyny, chemikalia, niektóre metale i tworzywa sztuczne. Aby zminimalizować ryzyko obchodzenia środków ograniczających, należy również rozszerzyć wykaz towarów i technologii objętych zakazem tranzytu przez terytorium Białorusi.
- (10) Państwa członkowskie, przy należytym poszanowaniu swoich odpowiednich zobowiązań międzynarodowych, nie powinny uznawać ani wykonywać żadnego nakazu, zarządzenia, środka ochrony prawnej, wyroku sądu innego niż sąd państwa członkowskiego ani innego orzeczenia sądowego, arbitrażowego lub innej decyzji administracyjnej, wydanych w postępowaniach innych niż w państwach członkowskich, w ramach postępowania w sprawie rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem lub wynikających z takiego postępowania w związku ze środkami nałożonymi na podstawie decyzji 2012/642/WPZiB. Skuteczne wprowadzenie w życie klauzuli o braku roszczeń należy uznać za zgodne z porządkiem publicznym Unii i państw członkowskich do celów uznawania i wykonywania orzeczeń arbitrażowych lub sądowych bądź decyzji administracyjnych. W związku z tym uznanie lub wykonanie przez państwa członkowskie nakazu, zarządzenia, środka ochrony prawnej, wyroku sądu innego niż sąd państwa członkowskiego lub innego orzeczenia sądowego, arbitrażowego lub innej decyzji administracyjnej, wydanych w postępowaniach innych niż w państwach członkowskich, w ramach postępowania w sprawie rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem lub wynikającego z takiego postępowania, które mogłoby prowadzić do zaspokojenia roszczeń w związku ze środkami nałożonymi na mocy decyzji 2012/642/WPZiB, należy uznać za naruszające porządek publiczny Unii i państw członkowskich. Powinno to pozostawać bez uszczerbku dla spoczywającego na państwie członkowskim obowiązku uczestniczenia w postępowaniu wszczętym przeciwko niemu i obrony oraz żądania uznania i wykonania orzeczenia przyznającego mu zwrot kosztów.
- (11) Podczas gdy zaspokojenie roszczeń związanych ze środkami ograniczającymi nałożonymi na mocy decyzji 2012/642/WPZiB jest w Unii zakazane, w tym w postępowaniach w sprawie pozasądowego rozstrzygania sporów, istnieją jednak dowody wskazujące na to, że białoruskie osoby, podmioty lub organy, bądź osoby, podmioty lub organy działające za pośrednictwem lub w imieniu jednej z tych białoruskich osób, podmiotów lub organów lub będące własnością takich osób, podmiotów lub organów lub pozostające pod ich kontrolą dążą lub mogą, nadużywając prawa, dążyć do wszczęcia i prowadzenia poza terytorium Unii postępowania w sprawie rozstrzygania sporów w związku ze środkami nałożonymi na mocy decyzji 2012/642/WPZiB lub dążą lub mogą dążyć do niezgodnego z prawem uzyskania uznawania lub wykonywania orzeczeń arbitrażowych wydawanych w toku takich stanowiących nadużycie postępowań w sprawie rozstrzygania sporów. Należy zatem umożliwić właściwym organom, lub, w stosownych przypadkach – Unii, uzyskanie odszkodowania w postępowaniu przed sądem danego państwa członkowskiego za wszelkie poniesione szkody – w tym koszty prawne i koszty poniesione w przypadku niezastosowania się do orzeczenia arbitrażowego przez drugą stronę – od tych osób, podmiotów lub organów oraz od osób, podmiotów lub organów, które są właścicielami tych osób, podmiotów lub organów lub sprawują nad nimi kontrolę, w wyniku postępowania w sprawie rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem w związku ze środkami nałożonymi na mocy decyzji 2012/642/WPZiB, pod warunkiem że skorzystano wcześniej ze wszystkich dostępnych środków prawnych we właściwej jurysdykcji. Właściwe organy powinny uzyskać odszkodowanie za takie szkody zgodnie z prawem Unii i normami zwyczajowymi prawa międzynarodowego.

- (12) W przypadku gdy państwa członkowskie mają do czynienia z orzeczeniami arbitrażowymi wydanymi wobec nich w ramach postępowania w sprawie rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem w związku ze środkami nałożonymi na mocy decyzji 2012/642/WPZiB, powinny one wnieść wszelkie środki sprzeciwu dostępne im w krajowych lub zagranicznych postępowaniach dotyczących uznawania i wykonywania takich orzeczeń. Obejmuje to zgłoszenie sprzeciwu, że uznanie lub wykonanie orzeczenia byłoby sprzeczne z porządkiem publicznym państwa, w którym wystąpiono o uznanie i wykonanie, zgodnie z Konwencją o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych z 1958 r.
- (13) Stosowanie przepisu dotyczącego jurysdykcji koniecznej (*forum necessitatis*) powinno zostać rozszerzone.
- (14) Należy także zmienić tytuł załącznika II, by uwzględnić wszystkie przepisy, w których zawarto odesłanie do tego załącznika.
- (15) Konieczne są dalsze działania Unii w celu wdrożenia niektórych środków.
- (16) Należy zatem odpowiednio zmienić decyzję 2012/642/WPZiB,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

W decyzji 2012/642/WPZiB wprowadza się następujące zmiany:

- 1) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 1aa

1. Zakazuje się zakupu, przywozu lub transferu do Unii, pośrednio lub bezpośrednio, wszelkich typów uzbrojenia i materiałów z nim związanych, łącznie z bronią i amunicją, pojazdami wojskowymi i sprzętem wojskowym, sprzętem paramilitarnym i częściami zamiennymi do wyżej wymienionych, jeżeli pochodzą one z Białorusi lub są wywożone z Białorusi.

2. Zakazy ustanowione w ust. 1 pozostają bez uszczerbku dla przywozu, zakupu lub przekazywania związanych z:

- a) dostarczaniem części zamiennych i usług niezbędnych do utrzymania i bezpieczeństwa istniejącego potencjału w Unii; lub
- b) wykonywaniem umów zawartych przed dniem 20 lipca 2025 r. lub umów dodatkowych niezbędnych do wykonania takich umów.”;

- 2) w art. 1b wprowadza się następujące zmiany:

- a) dodaje się ustępy w brzmieniu:

„3a. Zakazy ustanowione w ust. 1 i 3 nie mają zastosowania do sprzedaży, dostawy, przekazywania lub wywozu towarów objętych kodami CN 3204 11, 3204 12, 3204 13, 3204 14, 3204 15, 3204 16, 3204 17, 3204 18, 3204 19, 3204 20, 3506 10, 3506 91, 3907 10, 3907 21, 3907 30, 3907 50, 3907 61, 3907 69 oraz 3907 99, gdy jest to niezbędne do wykonywania do dnia 21 października 2025 r. umów zawartych przed dniem 20 lipca 2025 r. lub umów dodatkowych niezbędnych do wykonania takich umów.

3b. Zakazy ustanowione w ust. 1 i 3 nie mają zastosowania do sprzedaży, dostawy, przekazywania lub wywozu towarów objętych kodem CN 9032 89, gdy jest to niezbędne do wykonywania do dnia 21 stycznia 2026 r. umów zawartych przed dniem 20 lipca 2025 r. lub umów dodatkowych niezbędnych do wykonania takich umów.”;

- b) ust. 13 otrzymuje brzmienie:

„13. Właściwe organy państw członkowskich mogą zezwolić, na warunkach, jakie uznają za stosowne, na sprzedaż, dostawę, przekazanie lub wywóz następujących towarów lub na świadczenie powiązanej pomocy technicznej lub finansowej po ustaleniu, że takie towary lub świadczenie powiązanej pomocy technicznej lub finansowej są niezbędne do użytku osobistego osób fizycznych w gospodarstwach domowych na Białorusi:

- a) towary objęte kodem CN 8417 20;
 - b) rury, przewody rurowe i łączniki przewodów rurowych z miedzi objęte kodami CN 7411 lub 7412 o średnicy wewnętrznej do 50 mm;
 - c) towary objęte kodem CN 8414 60;
 - d) towary objęte kodem CN 3916 20, jeżeli jest to absolutnie niezbędne do sprzedaży pokryw podłogowych z PVC.”;
- 3) w art. 2d wprowadza się następujące zmiany:

- a) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„1aa. Bez uszczerbku dla zakazu wywozu pośredniego, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu i w art. 4 rozporządzenia (UE) 2021/821, wymagane jest zezwolenie na wywóz towarów i technologii, które mogłyby przyczynić się do wzmocnienia potencjału wojskowego i technologicznego Białorusi lub do rozwoju jej sektora obronności i bezpieczeństwa, do jakiegokolwiek państwa trzeciego innego niż Białoruś, jeżeli eksporter został poinformowany przez właściwy organ państwa członkowskiego, w którym eksporter ma miejsce zamieszkania lub siedzibę, że dane produkty są lub mogą być przeznaczone, w całości lub w części, dla jakiegokolwiek osoby fizycznej lub prawnej, podmiotu lub organu na Białorusi lub do wykorzystania na Białorusi.”;

- b) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„6a. W przypadku gdy wymagane jest zezwolenie zgodnie z ust. 1aa, właściwe organy postępują zgodnie z zasadami i procedurami określonymi w art. 4 rozporządzenia (UE) 2021/821, które stosuje się odpowiednio.”;

- 4) art. 2n otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 2n

1. Nie zaspokaja się żadnych roszczeń w związku z jakąkolwiek umową lub transakcją, których wykonanie zostało zakłócone, bezpośrednio lub pośrednio, w całości lub części, przez środki nałożone niniejszą decyzją, w tym roszczeń odszkodowawczych lub jakichkolwiek innych roszczeń tego rodzaju, takich jak roszczenia o odszkodowanie lub roszczenia wynikające z gwarancji, w szczególności roszczenia o przedłużenie terminu płatności lub o spłatę obligacji, gwarancji lub zabezpieczenia, zwłaszcza gwarancji finansowych lub zabezpieczenia finansowego w dowolnej formie – jeżeli zostały one wniesione przez:

- a) wyznaczone osoby fizyczne lub prawne, podmioty lub organy, wymienione w załączniku I;
- b) jakąkolwiek osobę fizyczną lub prawną, podmiot lub organ, o których mowa w art. 2h, 2i, 2j lub 2y, lub wymienione w załączniku II, III lub V;
- c) jakąkolwiek inną osobę, podmiot lub organ białoruski, w tym rząd białoruski;
- d) jakiegokolwiek osoby, podmioty lub organy działające za pośrednictwem lub w imieniu jednej z osób lub jednego z podmiotów lub organów, o których mowa w lit. a), b) lub c) niniejszego ustępu.

2. W państwie członkowskim nie uznaje się, nie nadaje się skuteczności ani nie wykonuje nakazu, zarządzenia, środka ochrony prawnej, wyroku sądu innego niż sąd państwa członkowskiego ani innego orzeczenia sądowego, arbitrażowego lub innej decyzji administracyjnej, wydanych w postępowaniu innym niż postępowanie w państwach członkowskich, w ramach postępowania w sprawie rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem wszczętego przeciwko państwu członkowskiemu lub wynikających z takiego postępowania, które mogłyby prowadzić do zaspokojenia jakichkolwiek roszczeń w związku ze środkami nałożonymi na mocy niniejszej decyzji, jeżeli powołują się na nie jakiegokolwiek osoby, podmioty lub organy, o których mowa w ust. 1 lit. a), b), c) lub d), lub osoby, podmioty lub organy będące właścicielami tych osób, podmiotów lub organów lub sprawujące nad nimi kontrolę.

3. W państwie członkowskim nie uznaje się, nie nadaje się skuteczności ani nie wykonuje żadnego wniosku o udzielenie pomocy w toku postępowania przygotowawczego lub innego postępowania, ani żadnej kary lub innej sankcji na podstawie nakazu, zarządzenia, środka ochrony prawnej, wyroku sądu innego niż sąd państwa członkowskiego lub innego orzeczenia sądowego, arbitrażowego lub innej decyzji administracyjnej, wydanych w postępowaniu innym niż postępowanie w państwach członkowskich, w ramach postępowania w sprawie rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem wszczętego przeciwko państwu członkowskiemu lub wynikających z takiego postępowania w związku ze środkami nałożonymi na mocy niniejszej decyzji, jeżeli powołują się na nie jakiegokolwiek osoby, podmioty lub organy, o których mowa w ust. 1 lit. a), b), c) lub d), lub osoby, podmioty lub organy będące właścicielami tych osób, podmiotów lub organów lub sprawujące nad nimi kontrolę.

4. We wszelkich postępowaniach zmierzających do zaspokojenia roszczenia ciężar dowodu, że zaspokojenie roszczenia nie jest zakazane na mocy ust. 1, spoczywa na osobie dochodzącej zaspokojenia tego roszczenia.

5. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla prawa osób, podmiotów i organów, o których mowa w ust. 1, do wystąpienia o sądową kontrolę zgodności z prawem niewypełnienia zobowiązań umownych zgodnie z niniejszą decyzją.”;

5) dodaje się artykuły w brzmieniu:

„Artykuł 2na

W stosownych przypadkach państwo członkowskie podejmuje odpowiednie działania w celu uzyskania odszkodowania lub uprawnienia do uzyskania odszkodowania, w postępowaniu sądowym przed właściwymi sądami danego państwa członkowskiego, za wszelkie szkody bezpośrednie lub pośrednie, w tym koszty prawne, poniesione przez to państwo członkowskie w wyniku postępowania w sprawie rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem, wszczętego przeciwko państwu członkowskiemu w związku ze środkami nałożonymi na mocy niniejszej decyzji. Państwo członkowskie jest uprawnione, w stosownych przypadkach, do uzyskania odszkodowania za takie szkody od wszelkich osób, podmiotów lub organów, o których mowa w art. 2n ust. 1 lit. a), b), c) lub d), które zainicjowały rozstrzygnięcie sporu między inwestorem a państwem, interweniowały w nim lub w nim uczestniczyły lub które dążą do wykonania wszelkich orzeczeń, decyzji lub wyroków związanych z rozstrzygnięciem sporów między inwestorem a państwem, oraz od osób, podmiotów lub organów będących właścicielami tych osób, podmiotów lub organów lub kontrolujących te osoby, podmioty lub organy.

W stosownych przypadkach Unia jest uprawniona do uzyskania odszkodowania za wszelkie poniesione przez nią szkody na tych samych warunkach.

Artykuł 2nb

Państwa członkowskie zgłaszają wszelkie dostępne formy sprzeciwu wobec uznania i wykonania orzeczeń arbitrażowych wydanych przeciwko nim w postępowaniach w sprawie rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem w związku ze środkami nałożonymi na mocy niniejszej decyzji.”;

6) w art. 2y wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zakazuje się bezpośredniego lub pośredniego uczestnictwa w jakiegokolwiek transakcji z osobami prawnymi, podmiotami lub organami wymienionymi w załączniku V lub z jakimikolwiek osobami prawnymi, podmiotami lub organami mającymi siedzibę na Białorusi, w których ponad 50 % praw własności należy bezpośrednio lub pośrednio do podmiotu wymienionego w załączniku V.”;

b) dodaje się ustępy w brzmieniu:

„1a. Zakaz ustanowiony w ust. 1 nie ma zastosowania do transakcji, które są:

a) niezbędne dla funkcjonowania przedstawicielstw dyplomatycznych i konsularnych Unii i państw członkowskich lub krajów partnerskich na Białorusi, w tym delegatur, ambasad i misji, lub organizacji międzynarodowych na Białorusi posiadających immunitet zgodnie z prawem międzynarodowym; lub

b) dokonywane przez obywateli państwa członkowskiego, którzy mają miejsce zamieszkania na Białorusi i mieli je przed dniem 24 lutego 2022 r.

1b. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 właściwe organy mogą zezwolić, na warunkach, jakie uznają za stosowne, na transakcje, które są absolutnie niezbędne do wycofania inwestycji z Białorusi lub likwidacji działalności gospodarczej na Białorusi.”;

7) w załączniku II wprowadza się zmiany zgodnie z załącznikiem do niniejszej decyzji.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja wchodzi w życie następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli dnia 18 lipca 2025 r.

W imieniu Rady

Przewodnicząca

M. BJERRE

ZAŁĄCZNIK

Tytuł oraz nagłówek załącznika II do decyzji 2012/642/WPZiB otrzymują brzmienie:

„ZAŁĄCZNIK II

**WYKAZ OSÓB PRAWNYCH, PODMIOTÓW LUB ORGANÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 2c UST. 7, ART. 2d UST. 7
I ART. 2da”.**
